ओ.टि.सि. (ओभर द काउण्टर) बजार सम्बन्धी संक्षिप्त जानकारी

परिचय :

सूचीकरण खारेज भएका र सूचिकरण हुन नसकेका कम्पनीहरुको शेयर लगानीमा तरलता उपलब्ध गराउने र संगठित संस्थालाई पूँजी संकलनको अवसर दिने उद्देश्यले नेपाल स्टक एक्सचेन्ज लिमिटेडले संचालन गर्ने बजार नै ओ.टि.सि.(ओभर द काउण्टर) बजार हो । यो बजार ओ.टि.सि. बजारसम्बन्धी बिनियमावली, २०६५ अनुसार संचालित हुनेछ । यहाँ स्टक एक्सचेन्जले आफ्नो स्वचालित कारोबार बाहेक छुट्टै काउण्टर खोली खरिदकर्ता र विक्रीकर्ताको आपसी मोलतोलमा धितोपत्रको खरिदविक्री गराउँछ । शुक्रवार र सार्वजनिक विदाका दिनहरुमा बाहेक साताभर विहान ११ बजेदेखि अपरान्ह १ बजेसम्म स्टक एक्सचेन्जको ओटीसी बजारमा दलाल बिना खरिदकर्ता र विक्रीकर्ताबीच सिधै कारोवार हुन्छ ।

कारोबार हुनसक्ने धितोपत्रहरु :

ओ.टी. सी. बजार संचालन विनियमावलीको विनियम ९ मा निम्न प्रकारका धितोपत्रहरुको कारोबार ओटीसी बजारमा हुनसक्ने व्यवस्था छ :

- धितोपत्र बजारले सूचीकरण खारेज गरेका कम्पनीका धितोपत्रहरु
- धितोपत्र बजारको सूचीकरणका लागि आवश्यक शर्तहरु पूरा गर्न नसक्ने कम्पनीका धितोपत्रहरु
- सूचीकरण प्रकृयामा नआएका अन्य पब्लिक लिमिटेड कम्पनी तथा सरकारी संस्थाले सार्वजनिक निष्काशन गरेका धितोपत्रहरु

उपर्युक्तमध्ये धितोपत्र बजारले सूचीकरण खारेज गरेका कम्पनीहरुको धितोपत्र स्वत: ओ.टि.सि. बजारमा कारोबार हुनेछ भने त्यस बाहेकका संगठित संस्थाले त्यस्तो कारोबारका लागि धितोपत्रहरु ओटीसी बजारमा दर्ता गर्नुपर्छ । ओ.टी.सी. बजार मार्फत धितोपत्रहरुको कारोवार गर्न ईच्छुक कम्पनीहरुले विनियममा तोकिएको ढाँचामा (अनुसूची - १, २ र ३ मा उल्लेख) आवश्यक कागजात संलग्न गरी धितोपत्र दर्ताका लागि आवेदन दिनुपर्छ ।

कारोबार हुन नसक्ने धितोपत्रहरु :

देहायका धितोपत्रहरु ओ.टि.सि. बजार मार्फत कारोबार गराइने छैन

- नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको सम्बन्धित निकायहरुबाट रोक्का गरिएका धितोपत्रहरु
- बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुले रोक्का गरेका धितोपत्रहरु
- सम्बन्धित कम्पनीहरुबाट रोक्का गरिएका धितोपत्रहरु
- नेपाल धितोपत्र बोर्ड तथा धितोपत्र बजारले रोक्का गरेका धितोपत्रहरु
- धितोपत्र बजारमा सूचीकृत धितोपत्रहरु

यदि कुनै कम्पनीले सूचीकरणका लागि आवश्यक शर्तहरु पूरा गरेमा पुन: सूचीकरणका लागि आवेदन दिई सूचीकरण भएमा त्यस्ता सूचीकरण भएका धितोपत्रहरु यस बजारको कारोबारबाट स्वत: हटनेछ ।

कारोबार प्रक्रिया :

खरिदविक्री आदेश शेयर दलालमार्फत नभई सोझै ओटीसी बजारमा आएर दिन सकिन्छ । ओ.टि.सि. बजारमा दर्ता गरिएका धितोपत्रको कारोबार निम्न प्रकृयाबाट गरिनेछ :

- धितोपत्र बिक्रीकर्ताले बिक्री गर्न चाहेको कम्पनीको धितोपत्र बिक्रीका लागि बिक्री आदेश (अनुसूची-६) तथा सम्बन्धित कम्पनीबाट दस्तखत प्रमाणित गरी आवश्यक कागजात सहित बुझाउनु पर्नेछ ।

- प्राप्त बिक्री आदेश धितोपत्र बजारले क्रमानुसार दर्ता गर्नेछ ।
- धितोपत्र खरीदकर्ताले खरीद गर्न चाहेको कम्पनीको धितोपत्र खरीद आदेश (अनुसूची-५) भरी दर्ता गराउनु पर्नेछ ।
- धितोपत्र खरीदकर्ताले भरेको खरीद आदेशमा उल्लिखित धितोपत्रको संख्या तथा खरीद गर्न चाहेको मूल्यको दश प्रतिशत रकम धितोपत्र बजारलाई पेश्की स्वरुप बुझाउनुपर्छ ।
- प्राप्त खरीद बिक्री आदेशमा उल्लिखित कम्पनीको नाम तथा धितोपत्र संख्या लगानीकर्ताहरुको जानकारीका लागि मूल्य अंकित पाटी (प्राइस कोटिङ बोर्ड) मा उल्लेख गरिनेछ ।
- धितोपत्र बजारले प्राप्त खरीद/बिक्री आदेशको आधारमा दर्ताक्रम तथा मूल्यलाई आधार मानी मूल्य तथा संख्या बढाबढ वा घटाघट गर्नु पर्नेछ ।
- उल्लिखित प्रकृया अनुसार मूल्य तथा संख्या मिलेमा कारोबार गराइनेछ ।

नमसारी :
ओ.टि.सि. बजारमा कारोबार भई नामसारीका लागि पेश गरिएका धितोपत्रहरु सम्बन्धित कम्पनीले यथाशक्य चाँडो नामसारी गरी ओ.टि.सि. बजारमा फिर्ता पठाउनु पर्नेछ । कुनै लगानीकर्ताको स्वामित्वमा रहेको धितोपत्रको दस्तखत प्रमाणित गरे पश्चात कुनै निकायबाट रोक्काको लागि लेखिई आएमा सोको जानकारी धितोपत्र बजारलाई तुरुन्त गराउनु पर्नेछ ।

राफसाफ :
राफसाफका लागि धितोपत्र बिक्रेताले गरी दिने लिखत तथा धितोपत्रको प्रमाणपत्र तीन दिन भित्र तोकिएको शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ । खरीदकर्ताले खरीद गरेको धितोपत्रको हुन आउने रकम, नामसारी दस्तुर आदि तीन दिन भित्र स्टक एक्सचेञ्ज परिसरमा रहेको बैंक अफ काठमाण्डूको खातामा जम्मा गरी सम्बन्धीत शाखामा पेश गर्नु पर्नेछ । प्राप्त कागजात तथा बैंक भौचरमा उल्लिखित रकम भिडेमा खरीदकर्ताबाट प्राप्त रकम मध्ये बिक्रेताले पाउनु पर्ने रकम धितोपत्र बजारद्वारा संचालित ओ.टि.सि. बजारले हिसाब गरी पाँच दिनमा बैंक मार्फत भुक्तानी दिनेछ ।

कारोवार शूल्क :
कारोवार शूल्क तथा कर निम्न बमोजिम हुनेछ :

कारोबार रकम (रुपैयाँमा)	धितोपत्र बोर्डको शूल्क	धितोपत्र विनिमय बजारको शूल्क	नेपाल सरकारलाई कर
२५,०००।- सम्म	०.०१५%	२.००%	बिक्रेता प्राकृतिक व्यक्ति भए पूँजीगत लाभ करको लागि १०% र बिक्रेता अप्राकृतिक व्यक्ति भए १५%
२५,००१।- देखि ५ लाखसम्म	०.०१५%	१.५०%	
५ लाख १ देखि माथि	०.०१५%	१.००%	

कारोबार स्थल र सम्पर्क :
ओ. टि. सि. बजार इकाइ
नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज लिमिटेड
सिंहदरबार प्लाजा, काठमाडौं
फोन : ४२५०५९६

अनुसूची-१

आवेदन फाराम

(सूचीकृत नभएका नयाँ कम्पनी दर्ताको लागि आवेदन पत्र)

मिति :.................

श्री नेपाल धितोपत्र बिनिमय बजार लि.
सिंहदरवार प्लाजा, काठमाण्डौं ।

बिषय : दर्ता गराई दिने बारे ।

महाशय,

धितोपत्र **सम्बन्धी ऐन, २०६३ र सो ऐन अर्न्तगत वनेका नियम तथा विनियम** अनुसार यस कम्पनीको धितोपत्र त्यस लि. मार्फत कारोवार हुन सक्ने गराउन सम्पूर्ण आवश्यक बिबरण भरी यो निवेदन पेश गरेका छौं । हाम्रो तल उल्लेख गरे बमोजिम धितोपत्र/डिवेन्चर/अग्राधिकार धितोपत्र दर्ता गरी दिन हुन अनुरोध छ । साथै, धितोपत्र **सम्बन्धी ऐन, २०६३ र सो ऐन अर्न्तगत वनेको नियमावली तथा विनियमावली अनुसार** गर्नु पर्ने कुराहरुको पालना गर्न यस कम्पनीलाई मंजूर भएको ब्यहोरामा समेत अनुरोध छ ।

१.

२.

३.

४.

५.

६.

....
(महाप्रबन्धक/कार्यकारी प्रमुख)
कम्पनीको नाम :

(क) धितोपत्रको किसिम अनुसार नाम, संस्था र रकम छुट्टाछुट्टै उल्लेख गर्ने ।
(ख) प्रत्येक कोलममा एकै किसिमको धितोपत्रहरु मात्र उल्लेख गर्ने ।

अनुसूची-२

दर्ता गराउंदा सम्बन्धित कम्पनीले भर्नुपर्ने बिबरण

१. कम्पनीको नाम :

२. कुन ऐन अन्तर्गत स्थापना भएको हो :

३. स्थापना मिति :

४. कम्पनी रहेको स्थान :

५. स्थापना हुंदा प्राईभेट लि. हो वा पव्लिक लि. कम्पनी हो :

६. स्थापना हुंदा प्राईभेट लि. भएमा पव्लिक लि. कम्पनीमा परिणत भएको मिति :

७. कम्पनीको दर्ता ठेगाना :

८. कारोबार हुने ईलाका :

९. उद्देश्य र कार्यहरु :

१०. अधिकृत पूँजी :

क.स.	धितोपत्रको किसिम	अंकित मूल्य	धितोपत्र संख्या	धितोपत्र रकम रु.
(क)	साधारण धितोपत्र			
(ख)	अग्राधिकार धितोपत्र			
(ग)				

११. निष्काशित पूँजी :

क.स.	धितोपत्रको किसिम	अंकित मूल्य	धितोपत्र संख्या	धितोपत्र रकम रु.
(क)	साधारण धितोपत्र			
(ख)	अग्राधिकार धितोपत्र			
(ग)	जम्मा निष्काशित धितोपत्र पूँजी			
	जम्मा			

१२. कम्पनी स्थापना भए देखि पुर्नस्थापना, संयुक्तिकरण वा धितोपत्र पूँजीमा घटी बढी गरेर परिवर्तन गरेको भए सो सम्वन्धी बिबरण :

१३. नामसारी दस्तुर :

(क) साधारण धितोपत्र/बोनस धितोपत्र :

(ख) अग्राधिकार धितोपत्र :

(ग) डिवेन्चर :

१४. एकिकरण/विभाजन शुल्क :

(क) एकिकरण :

(ख) विभाजन :

(ग) नविकरण वा पुरानोको वदलामा नयाँ दिनु परेमा :

माथि उल्लिखित व्यहोराहरु पूर्ण सत्य छन् र त्यसमा फरक परेमा प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम व्यहोर्नें छु ।

....

(महाप्रबन्धक/प्रबन्ध निर्देशक)

अनुसूची-३

दर्ता गर्दा संलग्न गर्नु पर्ने कागजातहरु

१. कम्पनी संचालनमा रहेको अन्तिम वर्षको वित्तीय विवरण ।

२. सूचिकरणका शर्तहरु पूरा नभएका वा सूचीकरण प्रकृयामा नआएका कम्पनीको हकमा आगामी ३ वर्षको प्रक्षेपित वासलात तथा नाफा/नोक्सान हिसाबको विवरण ।

३. कम्पनीको संचालकहरुको नाम, ठेगाना र उनीहरुले ग्रहण गरेको धितोपत्र संख्या ।

४. कम्पनीको दर्ता प्रमाणपत्र ।

५. कम्पनीको उद्देश्य तथा काम कारबाही देखिने कागजात ।

६. कर कार्यालय तथा अन्य निकायहरुमा दर्ता भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि ।

७. धितोपत्र प्रमाणपत्रको नमुना ।

८. व्यवसाय पुनः संचालन गर्ने निर्णय वा संचालनमा रहेको व्यवसायको धितोपत्र यस धितोपत्र बजार मार्फत कारोबार गराउने सम्बन्धमा संचालक समितिले गरेको निर्णय ।

९. कम्पनीको प्रबन्धपत्र तथा नियमावली ।

१०. धितोपत्र धनीहरुको विवरण ।

११. अन्य ।

अनुसूची-५
खरीद आदेश

श्री ....

....

मिति : ....

विषय : खरीद गरी दिने बारे ।

महाशय,

म/हामीलाई .... कम्पनीको .... खरीद गर्ने ईच्छा भएकोले आजका मिति देखि .... भित्र .... कित्ता धितोपत्र/ऋणपत्र/अग्राधिकार धितोपत्र प्रति .... रु. ....का दरले खरीद गर्न आवश्यक व्यवस्था मिलाई दिन हुन अनुरोध गर्दछु/छौं ।

भवदीय,

दस्तखत :

नाम, थर :

ठेगाना :

टेलिफोन नं. :

बाबुको नाम, थर :

बाजेको नाम, थर :

नागरिकता नं. :

जारी मिति र स्थान :

अनुसूची-६

बिक्री आदेश

श्री ....

....

मिति : ....

विषय : बिक्री गरी दिने बारे ।

महाशय,

म/हामीलाई .... कम्पनीको .... बिक्री गर्ने ईच्छा भएकोले आवश्यक कागजात सहित प्रमाणपत्र नं. .... क्रम संख्या .... देखि .... सम्मको धितोपत्र/ऋणपत्र/अग्राधिकार धितोपत्र को .... कित्ता यसै साथ संलग्न गरी पेश गरेकोछु/छौं । कृपया .... दिन भित्र प्रति धितोपत्र/ऋणपत्र/अग्राधिकार धितोपत्र रु. ....का दरले विक्री गरी दिन हुन अनुरोध गर्दछु/छौं ।

भवदीय,

दस्तखत :

नाम, थर :

ठेगाना :

टेलिफोन नं. :

बाबुको नाम, थर :

बाजेको नाम, थर :

नागरिकताको प्र.प.नं. :

जारी मिति तथा जिल्ला :